

CRNA GORA
CENTAR ZA POSREDOVANJE

Broj: 02-543-18

Podgorica, 27.03.2018.g.

IZVJEŠTAJ **O RADU CENTRA ZA POSREDOVANJE ZA 2017. GODINU**

Centar za posredovanje je tokom 2017. godine, pored aktivnosti koje su se, shodno Zakonu o posredovanju, odnosile na vršenje stručnih i administrativnih poslova u vezi sa posredovanjem, izuzetno bio posvećen realizaciji obaveza i mjera koje su predviđene Akcionim planom za implementaciju Strategije reforme pravosuđa za period 2017 – 2018.g., s posebnim akcentom na unapređenje primjene instituta posredovanja kroz kontinuiranu obuku posrednika i podizanje njihovih stručnih kapaciteta; promociju posredovanja; obuku sudija, tužilaca i advokata, kao glavnih aktera u postupku primjene posredovanja i dr.

U februaru 2017.godine Centar je pripremio, radi usvajanja od strane Upravnog odbora, Plan obuka za 2017. godinu, kojim je bilo predviđeno organizovanje naprednih obuka za postojeće i bazičnih obuka za nove posrednike u građanskim i krivičnim stvarima; Program rada Centra za 2017.godinu; Finansijski plan Centra za 2017.godinu i Plan javnih nabavki za 2017.g.

Na inicijativu Centra za posredovanje, potpisan je Memorandum o saradnji sa Vrhovnim sudom što je bilo od posebnog značaja naročito u dijelu regulisanja upućivanja predmeta na posredovanje od strane sudija i obezbjedjenje prostornih, tehničkih i ljudskih kapaciteta za organizovanje i sprovođenje postupaka posredovanja, kao i redovnog mjesečnog izvještavanja Centra od strane osoba u sudovima, prvenstveno radi praćenja primjene posredovanja, vođenja statistike, uočavanja i analiziranja problema u primjeni posredovanja i blagovremenog preduzimanja nužnih koraka u cilju njihovog prevazilaženja.

S obzirom da je novi direktor preuzeo dužnost od januara 2017.godine organizovani su sastanci sa posrednicima na kojima su bili pozvani svi posrednici koji se nalaze u registru. Tom prilikom je uočeno nezadovoljstvo pojedinih posrednika njihovim statusom i odnosom prema njima, posebno u dijelu problema sa naplaćivanjem, odnosno nenaplaćivanjem naknade, propisane Zakonom i Uredbom o visini nagrade za rad i naknade troškova posrednicima.

Takodje, direktor Centra je obišao sve osnovne sudove u Crnoj Gori i Privredni sud u Podgorici kojom prilikom su upriličeni sastanci sa predsjednicima sudova radi dogovora oko implementacije Memoranduma o saradnji sa Vrhovnim sudom Crne Gore, posebno u dijelu prihvatanja i realizacije obaveza oko upućivanja predmeta na posredovanje, shodno odredbama

Zakona o posredovanju, imenovanja kontakt osoba za posredovanje u okviru sudova i obezbjeđenje prostornih i tehničkih uslova za odvijanje posredovanja u prostorijama sudova.

S obzirom na nedovoljna finansijska sredstva sa kojima je Centar raspolagao, shodno odobrenom budžetu za 2017.godinu, za realizaciju programskih aktivnosti, Centar je početkom godine organizovao sastanke sa potencijalnim donatorima i partnerima radi obezbjeđenja prvenstveno finansijske podrške u njihovoj realizaciji. Održani su sastanci sa kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori, Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, britanskom ambasadam, američkom ambasadam, Centrom za obuku u sudstvu i državnim tužilaštvu, predstavnicima IDLO, Savjeta Evrope, Regionalne kancelarije za saradnju (CRC) i dr.

U saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnim tužilaštvu organizovana je 27-28.marta dvodnevna obuka za sudije (27 učesnika) i advokate (5 advokata) na temu posredovanja u građanskim i imovinskim stvarima, dok je 1-11.maja 2017.g. organizovana dvodnevna obuka za državne tužioce (25 učesnika) i predstavnike MUP-a o posredovanju u krivičnim stvarima, na kome su, pored ostalog, obrađene sljedeće teme „Pravosuđe po mjeri djeteta kao nosioca prava na zaštitu - dijete kao subjekt pravne zaštite“; „Restorativna pravda i sistem maloljetničkog pravosuđa“; „Posredovanje u krivičnom postupku (izbor i primjena vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim)“; Izvansudska nagodba (medijacija u krivičnom pravu) i dr.

Uz finansijsku podršku kancelarije UNICEF u Podgorici i Ambasade SAD-a u Crnoj Gori, organizovana je bazična obuka novih posrednika u krivičnim stvarima u junu 2017.godine, prvenstveno u cilju ispunjavanja mjere iz Akcionog plana Strategije reforme pravosuđa koja se odnosila na potrebu obezbjeđenja posrednika u krivičnim stvarima u svim gradovima u kojima postoje Državna tužilaštva čime bi se obezbjedili uslovi za primjenu vaspitnog naloga „poravnanje sa oštećenim“. Na pomenutoj obuci, kao treneri, bili su angažovani predavači iz Republike Hrvatske, Republike Srbije i Crne Gore. Obuka je organizovana shodno Pravilniku o programu obuke posrednika u krivičnim stvarima, donešenog od strane Ministarstva pravde, i nju je uspješno prošlo 19 novih posrednika, koji su nakon toga dobili licencu za rad u svojstvu posrednika u krivičnim stvarima.

S obzirom na obavezu obezbjeđenja kontinuirane obuke posrednika, uz podršku američke ambasade, organizovana je 18/20.09.2017.g napredna obuka za posrednike u krivičnim stvarima na kojoj je posebna pažnja posvećenja tehnikama koje se koriste u posredovanju, razvijanju i unapređenju vještina u primjeni raznih tehnika i njihova praktična primjena.

Takodje, američka ambasada je podržala i organizaciju dvodnevne obuke za kontakt osobe za posredovanje, imenovane od strane predsjednika sudova. Obuka je održana 20. i 21.09.2017.godine i imala je za cilj upoznavanje kontakt osoba sa institutom posredovanja, principima, postupkom, prednostima posredovanja u odnosu na sudski postupak i sl., a sve u cilju unapređenja administriranja predmetima posredovanja i mjesečnog izvještavanja Centra.

S obzirom na nedovoljnu aktivnost velikog broja posrednika u građanskim stvarima i činjenicu da u pojedinim gradovima nije bilo dovoljno posrednika, u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, u periodu od 30.10. do 2.11.2017.g. organizovana je bazična obuka posrednika,

shodno Pravilniku o programu bazične obuke posrednika u građanskim stvarima, na kojoj su treneri bili predavači iz Republike Slovenije. Obuku je uspješno završilo 21 polaznika, koji su u decembru 2017.godini dobili licencu za rad u svojstvu posrednika u građanskim stvarima.

Analizirajući primjenu posredovanja, kao alternativnog načina rješavanja sporova, uočeno je da jedan od glavnih problema u primjeni ovog instituta leži i u nedovoljnoj informisanosti sudija o samom institutu, koristima za stranke i sudije, nerazumijevanju ideje posredovanja, što je samim tim uticalo i na to da je većina sudija imala negativan stav u odnosu na posredovanje obrazlažući to nekada veoma proizvoljno i neutemeljeno, te su Centar za posredovanje i Centar za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu, organizovali 13. 14. i 15.novembra 2017.g. tri jednodnevne obuke o posredovanju, ulozi sudija u unapređenju primjene ovog instituta, na kojima su učestvovali predsjednici svih sudova u Crnoj Gori i veliki broj sudija.

Pored organizovanja bazičnih, odnosno naprednih obuka za postojeće i nove posrednike, organizovana su u novembru i decembru 2018.godine dva supervizijska sastanka sa eksternim supervizorom iz Slovenije, na kome su učestvovala 35 posrednika. Supervizijski sastanci su organizovani u cilju pružanja pomoći i podrške posrednicima da razriješe svoje dileme o konkretnim slučajevima iz prakse, da provjere sa supervizorom i drugim posrednicima pravilnost svog postupanja u određenim situacijama i da na kraju, na iskustvima drugih, stiču nova znanja koja će im pomoći u radu.

Na kraju godine organizovan je, u saradnji sa Udruženjem medijatora Crne Gore, godišnji susret posrednika na kome se razgovaralo o postignutim rezultatima, problemima u primjeni posredovanja, problemima sa kojima se suočavaju posrednici, o budućim preporučljivim koracima u cilja unapređenja posredovanja i statusa posrednika, a sve u cilju povećanja nivoa zadovoljstva stranaka radom posrednika.

Centar za posredovanje je ostvario veoma uspješnu saradnju sa novoformiranim Udruženjem medijatora Crne Gore u pripremi i realizaciji projekta »Unapređenje efikasnosti pravosuđa“ koji je finansijski podržala britanska ambasada i koji se preventivno odnosio na izradu predloga novog Zakona o ARS, koji je podrazumijevao i izradu Komparativne analize o usklađenosti nacionalnog zakonodavnog okvira u oblasti posredovanja sa međunarodnim dokumentima i standardima i pravom EU, kao i na izradu promotivnog materijala – brošure o posredovanju.

U cilju obezbjedjenja podrške od strane IDLO i Savjeta Evrope, predstavnici Centra za posredovanje su tri puta u toku godine imali susrete sa predstavnicima IDLO kojom prilikom su razgovarali o mogućnosti pružanja podrške Centru u razvijanju privredne medijacije u Crnoj Gori i za isto dobili obećanje da će se u dogledno vrijeme uspostaviti saradnja sa IDLO. Takođe upriličen je i susret sa predstavnikom Savjeta Evrope kada se razgovaralo o mogućim vidovima podrške Centru za posredovanje.

Tokom 2017.godine bila su organizovana dva susreta sa predstavnikom Regionalne kancelarije za saradnju iz Sarajeva, na čiji poziv je direktor Centra, zajedno sa predstavnikom Ministarstva pravde, prisustvovao u novembru 2017.godine na dvodnevnoj Konferenciji o razvijanju i unapređenju primjene posredovanja i drugih vidova alternativnog načina rješavanja

sporova što je bilo veoma korisno s obzirom na mogućnost upoznavanja sa praksom i iskustvima drugih zemalja, posebno članica EU.

Zahvaljujući podršci Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Centar za posredovanje je u periodu od 30. maja do 2. juna 2017.godine organizovao studijsku posjetu Republici Sloveniji, radi upoznavanja sa iskustvima i praksom u primjeni alternativnih načina rješavanja sporova u Republici Sloveniji. Tokom boravka delegacija je posjetila Viši sud u Ljubljani, Okružni sud u Ljubljani, Udruženje medijatora Republike Slovenije i Evropski centar za rješavanje sporova (ECDR).

Nakon 8 godina od početka rada Centra za posredovanje i ne baš zadovoljavajućih rezultata u primjeni posredovanja, prepoznala se potreba da se uradi trogodišnji strateški dokument razvoja ARS koji će definisati kratkoročne i dugoročne ciljeve radi unapređenja primjene alternativnih načina rješavanja sporova, te je, shodno tome, Centar za posredovanje, uz podršku Misije OEBS-a, pripremio predlog Strategije razvoja alternativnih načina rješavanja sporova 2018-2020 i Akcioni plan 2018-2020 koji su proslijeđeni Ministarstvu pravde i čije usvajanje se očekuje u 2018.g. U Strategiji poseban akcenat je stavljen na unapređenje zakovodavnog okvira, transformaciju Centra za posredovanje u Centar za alternativno rješavanje sporova čime će se proširiti nadležnost Centra, formiranje Savjeta za podsticanje daljeg razvoja i primjene alternativnih načina rješavanja sporova u okviru Ministarstva pravde, promotivne aktivnosti u cilju podizanja nivoa informisanosti opšte i stručne javnosti o institutu posredovanja i drugim alternativnim načinima rješavanja sporova, unapređenje rada Centra, unapređenje rada posrednika i dr.

U cilju daljnijeg podsticanja primjene posredovanja i prevazilaženja svakodnevnih problema koji se javljaju u praksi, organizovani su sastanci sa Zaštitnikom imovinskopravnih interesa Crne Gore, predsjednikom Advokatske komore Crne Gore, predstavnicima Vrhovnog državnog tužilaštva i predstavnicima MUP-a.

Predstavnik Centra je bio angažovan u radu Radne grupe za izradu Akcionog plana 2017-2018 Strategije reforme pravosuđa i , posredno, u izradi Srednjoročnog plana rada Vlade CG 2018-2020.g. u dijelu koji se tiče razvoja alternativnih načina rješavanja sporova.

Promotivne aktivnosti:

Sva dosadašnja istraživanja su ukazala na nizak stepen informisanosti građana o institutu posredovanja što se direktno odražava na sve druge pokazatelje koji se odnose na primjenu posredovanja. Potreba kontinuiranog angažovanja na informisanju stručne i opšte javnosti o posredovanju je takodje i jedna od preporuka u izvještajima EU, kao i u svim strateškim dokumentima, tako da se Centar, svjestan ozbiljnosti problema i potencijalnih posljedica, zahvaljujući finansijskoj podršci partnera (američka ambasada, britanska ambasada, OEBS, UNICEF), potrudio, shodno finansijskim mogućnostima, da uradi što je više moguće u tom smislu.

Centar je u cilju povećanja transparentnosti rada i unapređenja website kreirao novi sajt sa prepoznatljivim oznakama i porukama koje su našle mjesto i na svim drugim promotivnim materijalima.

Centar je takođe uradio Program šestomjesečne kampanje koja će se realizovati u 2018.godini i odštampao postere o posredovanju sa porukom koja je ista na svim promotivnim materijalima.

Uz podršku britanske ambasade odštampani su i distribuirani sudovima novi flajeri o posredovanju generalno i o posredovanju u privrednim sporovima, kao i objavljeni, na vidljivim mjestima u Podgorici u toku jednog mjesec, 2 Bilborda i 1 citylight.

Uz podršku Misije OEBS-a publikovana je i distribuirana brošura o posredovanju u porodičnim sporovima, a u saradnji sa američkom ambasadam o posredovanju u krivičnim stvarima.

Jedan od veoma korisnih i efikasnih načina za promociju i informisanost građana o posredovanju je snimljeni 2D TV spot koji traje 20 sekundi i koji će se u 2018.godini, shodno mogućnostima Centra, emitovati na najgledanijim televizijama u Crnoj Gori

U cilju unapređenja informisanosti gradjana, kao i podsticanja sudija i advokata da prihvataju i preporučuju posredovanje kao način rješavanja spora, organizovane su tzv. „nedjelje medijacije” i to u junu 2017.godine u Privrednom sudu u Podgorici i u decembru 2017.godine u Osnovnom sudu u Beranama.

Analiza stanja

Posrednici i geografska raspoređenost

<i>Gradovi</i>	<i>Broj posrednika/medijatora u građanskim stvarima</i>	<i>Broj posrednika/medijatora u krivičnim stvarima</i>
Podgorica	47	18
Nikšić	9	3
Bijelo Polje	8	9
Bar	3	2
Berane	4	3
Kotor	5	4
Cetinje	3	2
Herceg Novi	7	4
Ulcinj	3	2
Pljevlja	3	3
Plav	2	2
Rožaje	1	-
Žabljak	1	1

Danilovgrad	1	2
Kolašin	2	2
Ukupno	99	57

Geografska rasprostranjenost postupaka posredovanja/medijacije

Gradovi	Ukupno	Nije prihvaćeno posredovanje	Postignut sporazum	Nije postignut sporazum	U radu u 2018.g.
Nikšić	54	6	21	20	7
Podgorica	219	64	52	101	2
Bijelo Polje	14	1	11	2	0
Bar	42	2	25	10	5
Berane	85	4	29	26	26
Kotor	11	3	2	4	2
Kolašin	59	7	5	0	47
Cetinje	10	0	6	4	0
Herceg Novi	15	2	2	6	5
Ulcinj	18	2	8	8	0
Pljevlja	61	28	16	17	0
Plav	3	0	0	3	0
Rožaje	14	0	1	13	0
Žabljak	4	0	1	3	0
Danilovgrad	7	2	1	4	0
UKUPNO	616	121	180	221	94

Vrste sporova rješavanih u posredovanju

Vrsta spora	Broj upućenih sporova	Broj sporova u kojima je postignut sporazum	Broj odbijenih posredovanja	Broj posredovanja u toku
Porodični	308	70	52	18
Privredni	27	5	3	1
Imovinski	38	5	33	0
Radni	10	7	3	0
Sporovi u kojima je država bila tužena	169	29	28	75

Krivični	62	62	0	0
Sporovi prije suda	2	2	2	0
Ukupno	616	180	121	94

Preporuke:

Unapređenje primjene medijacije i drugih načina alternativnih rješavanja sporova je jedan od prioriteta u reformi pravosuđa, ne samo zbog evropskih direktiva u ovoj oblasti i zbog pretpripravnih pregovora, već prije svega zbog potrebe da naše pravosuđe bude efikasnije, da se unaprijedi efikasnost i pravovremenost zaštite građana i pravnih subjekata, unaprijedi poslovni ambijent, poboljša pristup pravdi i samim tim obezbjedi pravna sigurnost građana.

Takodje, jedan od prioriteta Vlade u narednom trogodišnjem periodu, shodno usvojenom Srednjoročnom program rada Vlade, je razvijanje alternativnih načina rješavanja sporova kako bi pravda bila dostupnija građanima, a sudovi rasterećeni prevelikog broja predmeta. U ovoj godini očekuje se i usvajanje Strategije razvoja ARS, te je na Centru velika odgovornost i obaveza da realizuje, naravno uz podršku Ministarstva pravde i drugih relevantnih aktera, sve što je moguće kako bi bile ispunjene obaveza preuzete pomenutim Programom i Strategijom.

Shodno tome, u narednom periodu treba posebnu pažnju posvetiti:

- unapređenju zakonodavnog okvira u oblasti primjene alternativnih načina rješavanja sporova što pretpostavlja donošenjeg novog zakona o ARS-u;
- unapređenju primjene alternativnih načina rješavanja sporova kroz kontinuirano organizovanje obuka i supervizijskih sastanaka za posrednike;
- unapređenju primjene alternativnih načina rješavanja sporova kroz kontinuirano organizovanje obuka za sudije, državne tužioce, advokate, predstavnike Zaštitnika imovinskopravnih interesa Crne Gore;
- povećanju nivoa informisanosti građana i privrednih subjekata o mogućnostima i prednostima korišćenja alternativnih načina rješavanja sporova kroz različite promotivne aktivnosti;
- sprovođenju redovnog ocjenjivanja kvaliteta rada posrednika/medijatora;
- organizovanju „nedjelja medijacije” u sudovima;

- regulisanju načina plaćanja nagrada i naknada posrednicima i preuzimanje obaveze plaćanja posrednika u porodičnim i krivičnim stvarima od strane države;
- izmjeni Uredbe o visini nagrada za rad i naknada troškova posrednicima u cilju izmjena visine nagrade posrednicima za pojedine sporove;
- korigovanju lista posrednika prilikom produženja licenci posrednicima, shodno kriterijumima propisanim Zakonom o posredovanju, s obzirom da oko 60% posrednika nije aktivno i redovno ne prihvata pozive Centra za angažovanje u pojedinim postupcima posredovanja;
- unapređenju administriranja predmetima koji se upućuju na posredovanje kroz izmjenu Sudskog poslovnika i angažovanje kontakt osoba za posredovanje u sudovima;
- unapređenju izvještavanja o primjeni posredovanja i vođenju kvalitetne baze podataka u cilju prezentovanja relevantnih statističkih podataka.

Podnosilac izvještaja,
Marina Lutovac

